DU MÅ GJERNE TRØ I GRASET

TETTERE OG BEDRE I ET BOLIGOMRÅDE FRA 1960-TALLET

Karen Therese Lund - Silje Sandvin

Masteroppgave i arkitektur NTNU våren 2017
Veileder Bendik Manum

Hvordan kan vi utvikle drabantbyer ved hjelp av fortetting?

Byene i Norge er i stadig vekst. Trondheim har mer enn firedoblet befolkningstallet de siste hundre årene og tilstrømmingen av mennesker ser ikke ut til å stoppe. Trondheim by har også vokst mye i areal de siste århundrene. Matjord og utmark i nærheten av byen har blitt spist opp av nybygg. For å bevare mest mulig av områdene vi har igjen rundt byene våre, foreslår vi å bygge på allerede bebygde steder og utnytte de bedre. Under boligkrisen i etterkrigstida var drabantbyer svaret. Kan de eksisterende drabantbyene være med å løse dagens boligmangel?

Drabantby eller soveby?

Drabantbyene ble bygd på dyrket mark i utkanten av byene, med en tanke om at de nye boligområdene skulle bli nesten selvgående datterbyer. Luft, lys og lek skulle gjøre menneskene som bodde her godt. Skoler, barnehager og butikker skulle være i nærheten. Det skulle bli et lite og hyggelig samfunn. Områdene gir i dag et annet inntrykk. De åpne områdene og store avstandene mellom boligblokkene ga god plass til bilen. Barna som en gang bodde der har for lengst vokst opp, og mange føler at leilighetene er for små for dagens familier. Er drabantbyen blitt en soveby?

Havstad - Mellom byen og marka

Havstad ligger nært både Bymarka og Midtbyen og har gode bussforbindelser. Fra 2019 vil området være enda mer tilgjengelig da en av superbusstraséene vil gå forbi og har to stasjoner på området. Barnehage, skole, matbutikk, legesenter og rekreasjonsområder finnes i nærheten. Det bor mange mennesker her og mye av arealet er grønt og velstelt. På Havstad ligger mye til rette for at det skal være godt å bo.

Utfordringene finnes også. Uteområdene er preget av bilbruk, vei og parkering. De føles hverken private eller offentlige, og brukes derfor lite. Dette fører til minimal kontakt innad i nabolaget, man kjenner ikke lenger naboene. Bygningstypene er like og gjør området ensformig og uoversiktlig. I dag er det mange leiligheter på rundt 30m² og enda flere mellom 70m² og 80m². De mellomstore boenhetene finnes knapt, og heller ikke de store boenhetene på over 80m². Mangelen på variasjon i boligtyper skaper en mangel på variasjon i familier, det fører blant annet til at enslige eldre bor i store leiligheter fordi de ønsker å bli boende i området.

De nevnte utfordringene gjør Havstad til et sted med gode forbedringsmuligheter i forbindelse med en fortetting. Ved å legge bedre til rette for gående og syklende, og bevisst arbeide for å forbedre og tydeliggjøre uteområder samt skape variasjon vil Havstad kunne bli et bedre sted for flere mennesker.

1970 — 2017 — 2040

Fra menneske til nabolag

For å skape gode bomiljø for mennesker holder det ikke bare å tegne gode boligplaner. Å bo et sted handler også om det som er utenfor boligen. Kan du slippe minstemann ut for å leke i gata? Møter du mennesker på vei fra leiligheten til bilen? Kan du spørre naboen om å passe katten mens du er på ferie? De fleste som bor på Havstad i dag ville svart nei til dette. Ved å jobbe med flere skalaer (område, bygg, bolig og menneske) kan man skape et nabolag der svaret på spørsmålene over er ja. Et nabolag der man kjenner hverandre.

Folk først!

Som et grep for å gjøre Havstad til et bedre sted å være gjør vi veiene bedre og tryggere for folk. De store parkeringsplassene på gaten flyttes til parkeringshus i utkanten av boligområdet. Vi forsterker de eksisterende stiene og alléene og legger opp til et nett av gater for myke trafikanter.

Park og hage

En av utfordringene på Havstad er lite bruk av uteområder og lite sosial kontakt mellom beboere. I dag er overgangen fra ens private stue til de store og åpne uteområdene brå. I tillegg føles uteområdet ikke offentlig nok til å tas i bruk. Vi har jobbet med å lage et større spekter i både private, halvprivate og offentlige områder. På Havstad finner du i fremtiden forhager, bakgårder, gater, plasser og parkområder som gjør det til et sted der folk bruker de uteområdene de har tilgang til.

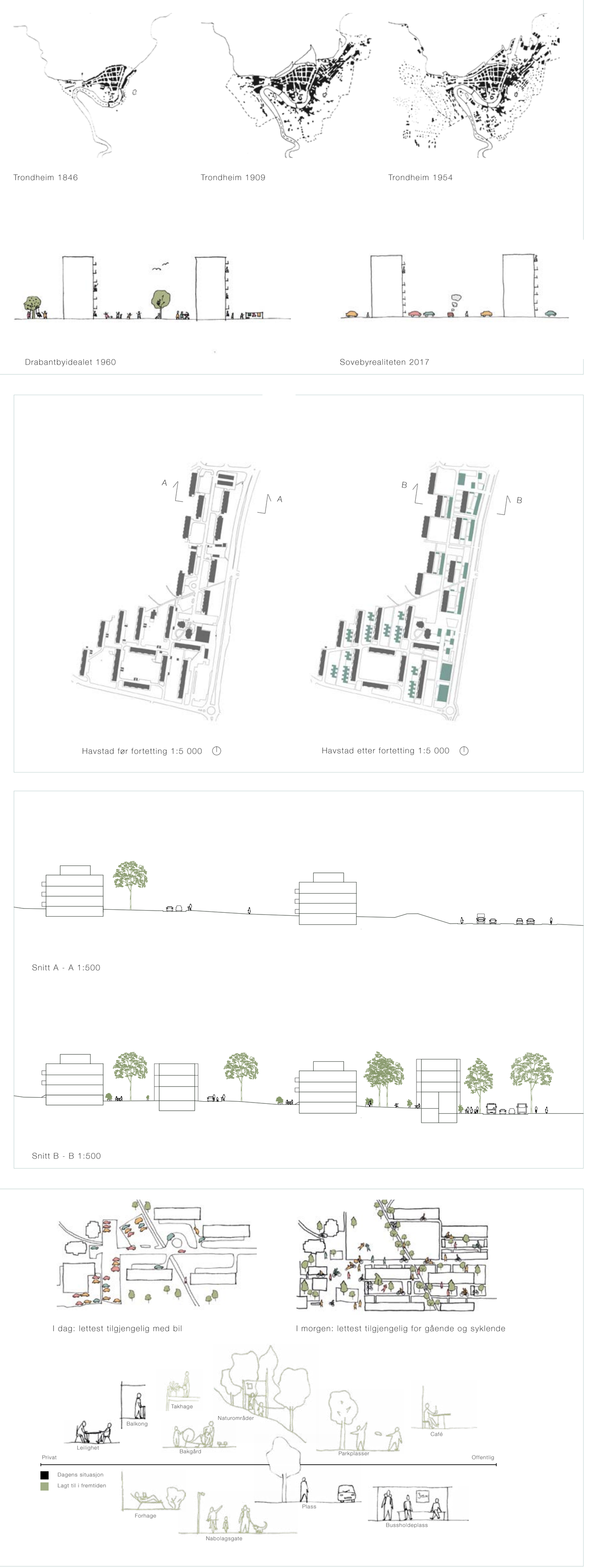

Utsikt og oversikt

Tårnhusene er plassert som stedsmarkører ved de nye superbusstasjonene. De er mellom 10 og 12 etasjer høye og er tospennere. Leilighetene er 61m² og 67m², og det er god fleksibilitet og tilgjengelighet i boligene. Leilighetene har lys fra tre sider og balkonger på like mange sider. Fra balkongene kan man se utover Trondheim og Fosenalpene, eller nyte solen fra morgen til kveld. For å selv kunne ha kontroll på solavskjerming og innsyn er det i fasaden bevegelige paneler. På bakkeplan er det offentlige funksjoner som fellesrom for beboerne på området, en sykkelreparatør og butikk, samt en take away restaurant og et kontorlokale.

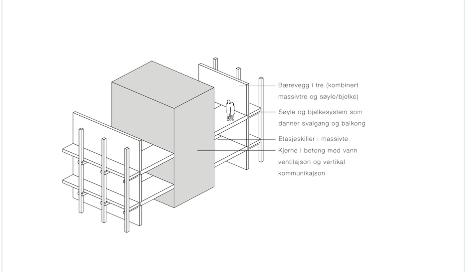

Bakgård og bygate

Lamellblokkene utnytter arealet mellom eksisterende lamellblokker i Karolinerveien og Byåsveien. Sammen danner de en bakgårdssituasjon som begge blokker kan nyte godt av. De eksisterende lamellblokkene har fått utganger fra oppgangene og ut i bakgården. Den nye lamellen har flere utganger, både fra oppganger og duplekser på bakkeplan. Lamellens formål er å skape liv både i bakgården og ut mot veien, og å gi boliger til en variasjon av familietyper. De rommer både næring og en bred variasjon i leiligheter. Fra de minste på 44m² til de største på 135m². Alle leiligheter er gjennomgående og har kontakt både mot gata og bakgården. Leilighetene har også private uteområder, både i form av balkong ut mot utsikten og den nye gatesituasjonen, og i en kombinert svalgang og balkong mot kveldssolen i vest.

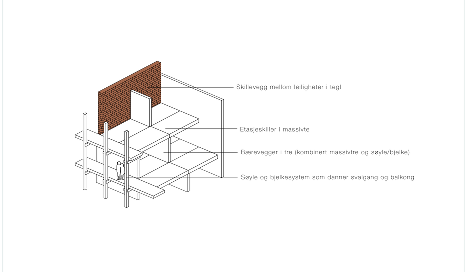

Tett lav i mellomrommet
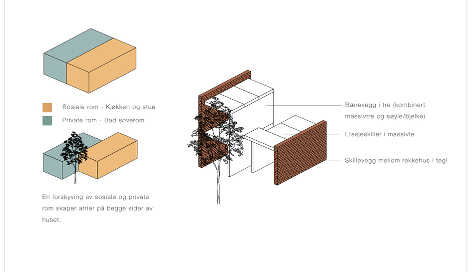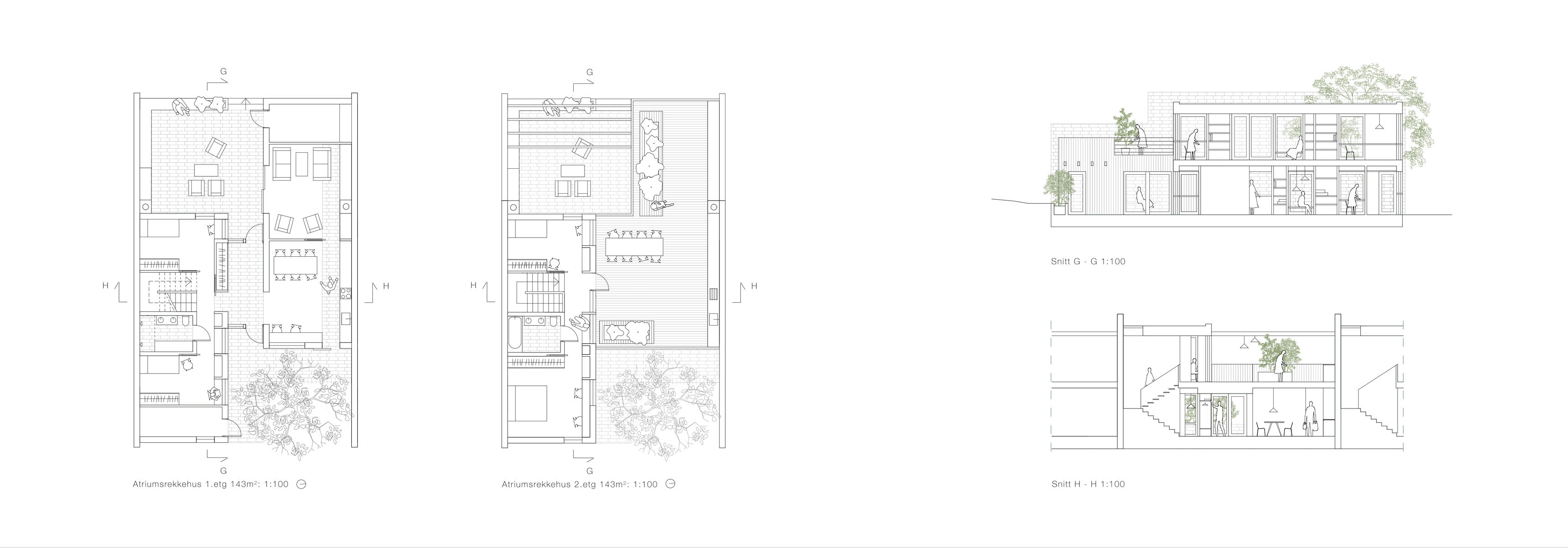
Atriumsrekkehusene er plassert mellom eksisterende blokker på Havstad. De eksisterende blokkene har parkering og boder på bakkeplan og er lite inviterende. Området mellom byggene er i dag tomme og grønne. Atriumsrekkehusene er den største typologien, på 143m², og er tiltenkt barnefamilier og større familier. For å begrense innsyn og skape fine uteområder er de formet med én privat del og én sosial del. Disse er forskjøvet og danner atrier på hver sin side av huset. Vinduer er i hovedsak vendt ut mot atriene. Mellom eksisterende blokk i øst og nye rekkehus er det tenkt en gå- og sykkelgate med en møblert sone for sykkelparkering, beplantning, søppel, post og benker. Rekkene med atriumshus er brutt opp av mellomrom. Dette blir felles plasser for både atriumsrekkehusene og blokkene. Her er det plass til å grille, spille ball, vaske sykkelen eller ha bursdagsfest.